

<https://doi.org/10.26565/2074-8167-2024-55-07>

УДК: 373.2.017.4(510)

Чен Чже

аспірант кафедри освітології та інноваційної педагогіки

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002

biyun1995@gmail.com <http://orcid.org/0000-0001-9596-1020>

ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КИТАЮ

Громадянське виховання в системі дошкільної освіти допомагає дітям усвідомити своє місце у світі, розвинути повагу до інших людей та основи відповідальної поведінки, що є запорукою успішної соціалізації в майбутньому. Крім того, громадянське виховання сприяє зміцненню єдності та цілісності суспільства тої чи тої країни, її успіху та процвітання.

Цінність організації громадянського виховання в провідних країнах світу полягає в тому, що вивчення та запозичення кращих його методик сприяє взаємозбагаченню досвідом та покращенню міжнародних стосунків між державами. Серед таких країн інтерес викликає Китай, де громадянському вихованню наскрізно через всі рівні освіти відводиться значне місце від дитячих садочків до освіти дорослих у неформальному секторі.

У Китаї існує три типи дитячих садочків: приватні, державні та ті, які фінансуються за рахунок коштів населення. Благоустрій останніх залежить від громад та їх територіальної віддаленості від великих міст. У приватних закладах навчання та виховання дітей дошкільного віку здійснюється досить на високому рівні; щоб потрапити на роботу в такі садочки, потенційні вихователі проходять численні вступні бесіди. В інших типах садочків спостерігається нестача педагогічних кадрів.

У всіх типах дитячих садочків громадянська освіта здійснюється на належному рівні. Активно розвивається співпраця з батьками та громадськістю, а також колаборативна освіта. В освітні простори дитячих садочків Китаю впроваджується стратегія «п'ять-в-одному», суть якої полягає в поглибленні обізнаності про колаборативну освіту, посиленні керівництва політикою колаборативної освіти, розширенні методів організації співпраці дошкільників, оптимізації розподілу ресурсів в освіті та вдосконаленні практичних рекомендацій щодо навчання у співпраці.

Громадянське виховання здійснюється через «освіту занурення» та «приховану освіту». Освіта занурення передбачає формування когнітивних здібностей дітей, знань про громаду, її життєдіяльність. Освіта занурення здійснюється через імпліцитне громадянське виховання.

Ключові слова: Китай, громадянська освіта, дошкільна освіта, імпліцитне виховання, методи.

Як цитувати: Чен Чже. Організація громадянського виховання в закладах дошкільної освіти Китаю. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2024. №55. С. 73-81. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2024-55-07>

In cites: Cheng, Zhe. (2024). Organization of civic education in preschool education institutions in China. *Scientific notes of the pedagogical department*. № 55. 73-81. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2024-55-07> [in Ukrainian].

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Громадянське виховання в дошкільній освіті є важливим етапом формування особистості людини та її ціннісних орієнтирів. Це процес розвитку в дошкільників базових яко-

стей, які допоможуть їм у майбутньому стати активними, відповідальними та свідомими громадянами суспільства.

Через розповіді про культуру, традиції, історію та природу рідної країни у дітей формуються патріотичні почуття, любов до Батьків-

щини та шанобливе ставлення до її символів. У процесі громадянського виховання дошкільники знайомляться з елементарними правами і обов'язками людини, поняттям закону, нормами поведінки в різних ситуаціях тощо. Важливо прищеплювати дітям розуміння необхідності дбайливого ставлення до природи, збереження ресурсів та відповідальності за довкілля.

Китайський досвід громадянського виховання цікавий та актуальний з огляду на згуртованість та відданість суспільства цієї країни, її лідерські позиції у світовій економіці та політиці. Система дошкільної освіти Китаю є унікальною через чисельність населення і спроможність держави долучити кожен дитину до відповідальності перед країною, її мешканцями та собою. Не зважаючи на багаточисельність вихованців в одній групі, китайським вихователям дитячих садочків вдається сформувати у своїх вихованців чіткі громадянські орієнтири китайського суспільства, закласти основу їхньої активної громадянської позиції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації громадянського виховання не залишається осторонь теоретиків та практиків сфери освіти, психології, соціології [4; 14; 16; 20; 24; 27]. Пізнання реальності освітніх практик у галузі дослідження та пізнання світу в дошкільному віці у зв'язку з природничими науками, а також важливість їх викладання протягом навчального року та визначення важливості, типу та мети діяльності, яку вони представляють, стали предметом досліджень через погляд з позицій соціокультурного конструктивізму V. Garcia, J. Tapia, I. Lopez, A. Gonzalez [22], V. Gyurova [23] та ін. Проблема підготовки вихователів до громадянського виховання дітей дошкільного віку піднімається в наукових працях S. Yakimenko, T. Filimonova, I. Shcherbak, I. Syladii, I. Sopivnyk, L. Ishchenko [29] та ін. Питання відповідальності керівництва Китаю за якість дошкільної освіти, а також належної підготовки майбутніх вихователів дитячих садочків та перепідготовки педагогів без відриву від виробництва є актуальними темами в наукових розвідках K. Vong, S. Vong, K., O. Liu, D. Cheng [28] та ін.

Українськими дослідниками піднімаються активно питання важливості мистецького (О. Башкір [2-3; 19; 25], С. Золотухіна [1], О. Мкртічян [11-12] та ін.), національно-патріотичного (І. Луштей [9], Н. Малишева [10] та ін.) та громадянського (І. Жадан [5], І. Дідук, С. Позняк [6], А. Краснякова [7], Т. Журавко [8], В. Під-

дячий [13], М. Сидоркіна [15] та ін.) напрямів виховання. В Україні є актуальним питання підготовки майбутніх вихователів дитячих садочків до реалізації завдань освітньої політики країни, де громадянському вихованню, особливо у воєнний час, відводиться особливе місце.

Не зважаючи на виклики та умови, в яких перебуває український народ у 20-х роках XXI сторіччя, громадянське виховання прагне розвиватися краще та відповідальніше як з боку країни, так і на рівні дитячих садочків, методики окремих вихователів. **Метою дослідження** є вивчення китайського досвіду організації громадянського виховання в дитячих дошкільних закладах освіти з метою імплементації прогресивних ідей в практику роботи з дошкільниками в Україні.

Виклад матеріалу та основні результати. Дошкільна освіта в Китаї – це перша ланка в неперервній освіті країни. До китайських дитячих садків зазвичай приймають дітей у віці 3–6 років. Групи нараховують 25–35 дітей. Садки переважно денного перебування; 5 % груп дошкільних закладів – цілодобові, батьки забирають дітей лише в середу та суботу [21].

У дошкільному закладі освіти на день проводять три заняття. Це переважно математика, англійська чи китайська. Після 16-ої години діти мають одне або два платні заняття. Це можуть бути танці, малювання, музика, рукоділля чи певні види спорту. У цьому батьки мають право вибору. Тому діти можуть кожного дня мати різні заняття. Також є вільний час: приблизно одну годину діти просто бавляться іграшками. У китайських дитсадках велике навчальне навантаження, діти з трьох років навчаються читати і писати.

Перед початком навчання у дошкільному закладі освіти дітей можна віддати у спеціальні групи. Там їх вчать основних навичок, доглядають. Дітей вчать читати, писати, рахувати. Крім цього, обов'язково викладають спів і ручну працю. Надмірна кількість населення призвела до нестачі місць у садочках. Також прослідковується нестача педагогічних кадрів закладів дошкільної освіти країни.

Упродовж десятиріччя в Китаї провадиться державна політика щодо більшого відсотка залученості дітей дошкільного віку до закладів освіти. Однак ці виклики долаються не так успішно та стрімко, як хотілося владі. Брак дитячих садків пов'язаний і з браком вихователів. До прикладу, у 2011 році ресурси Пекіна дозволили задовольнити тільки половину потреби дитячих садків у випускниках вишів.

Наразі розрив зменшився, однак через невелику зарплатню вихователі не зацікавлені працювати в сфері дошкільної освіти. Розрив між запитом на вихователів і їх наявністю існує постійно.

У ході дослідження варто зазначити, що в середині 1990-х років у Китаї існувала політика регулювання кількості вихователів дитячих садків і середньо-спеціальних закладів освіти. Переважно в кожному місті були педагогічні коледжі, але до кінця 1990-х років, коли проводилося злиття закладів освіти, багато міських педагогічних коледжів у результаті такого злиття просто зникли. Так як наприкінці 1990-х – початку 2000-х років спостерігалось зниження чисельності населення, то багато дитячих садків і початкових шкіл також були об'єднані. Але до 2008 року друга хвиля збільшення народжуваності призвела до зростання нестачі дитячих садків та вихователів дошкільних установ.

Після публікації «Оцінки стану реалізації «Положення про дошкільну освіту в Пекіні» (2015р.) усіх почало турбувати питання, чи не виникне «дефіцит» вихователів дитячих садків. Деякі фахівці вважали, що таки він неминучий. У цьому їх переконував особистий досвід. Завідуюча дитячим садком в районі Тунчжоу Лі Чан'е у той час зазначала: «Реалізація «Трирічного плану дошкільної освіти Пекіна» показує, що міський комітет з питань освіти за три роки планує інвестувати 5 млрд. юанів у 769 дитячих садків, створити в них додатково 75000 місць. У наступному році виконання цього плану завершилося. Відповідно до квоти, передбачено було два вихователі на одну багаточисельну групу (від 30 осіб), тобто виникла потреба в 36 000 вихователів. Але на той час їх кількість не перевищувала 20 000. Це стало викликом для закладів педагогічної освіти [30].

У середині 2010-х років постало питання активізувати роботу в країні стосовно підвищення чисельності вихователів дитячих садочків через бебі бум у країні; з'являються різні види дошкільних установ у приватному секторі, однак усі чітко усвідомлювали, що на підготовку одного вихователя потрібно 5 років. Тому розширення прийому на цю спеціальність у ЗВО не вирішувало цього питання миттєво.

Поповнення кадрів дошкільних педагогів стало більш диверсифікованим. Вихователі не обмежувалися тільки випускниками вишів, джерела поповнення вихователів дитячих садків значно розширилися. Підготовку почали здійснювати приватні заклади освіти, що дозволило вихователям якнайшвидше зрозуміти

психологію дітей, розуміти особливості професії вихователя, щоб якомога швидше увійти в цю професію, розкритися в ній. Таким чином, ще більше людей, які зацікавлені цією професією, змогли освоїти її. Крім того, з 2012 року в Пекіні, як і в низці інших провінцій, відбулося підвищення грошової винагороди вихователям дитячих садків поряд із учителями середньої та початкової школи. Однак докорінно це ситуацію не змінило: у Китаї продовжувала спостерігатися нестача випускників факультетів початкового навчання закладів вищої педагогічної освіти. Деякі заклади дошкільної освіти брали на роботу стажистів (практикантів) із ЗВО, однак ті не залишалися надовго працювати в садочках. Критичними ситуації були у віддалених точках провінцій Китаю.

Однак державна політика таки посприяла активізації дошкільної освіти саме в державних дитячих садках. У приватний сектор взагалі здійснювався жорсткий відбір потенційних вихователів через інтерв'ювання та чисельні бесіди. Через насиченість програм у приватних садочках, наявність великої кількості різних курсів для дошкільників спостерігалася лише нестача викладачів з мистецтва, музики та фізичної культури, а також англійської мови та дитячих психологів [26].

Крім приватних та державних дитячих садків, у Китаї діють садочки, які фінансуються за рахунок коштів населення. Переважно у приміських районах ситуація з педагогічними кадрами в цих закладах видається менш оптимістичною, тому що у вихователів низька заробітна плата, не така як в державних дитячих садках; немає штатних одиниць, що призводить до браку вихователів та опікунів у групах.

Отже, аналіз стану розвитку дошкільної освіти та підготовки вихователів за останні десятиріччя фіксує великий інтерес та зацікавленість у підготовці вихователів у закладах вищої педагогічної освіти Китаю. Китайці та китайська влада чітко усвідомлюють, що вихователь дитячого садка – це перший учитель у житті дитини, людини. Цілком можливо, що він вплине на все її життя, тому в порівнянні з учителем початкових класів, середньої школи на ньому лежить ще більша відповідальність. У Китаї існує об'єктивне переконання в тому, що система дошкільної освіти потребує постійного розвитку, щоб відповідати на запити суспільства. І великого значення в роботі «раннього» вчителя надається саме в напрямі громадянського виховання. Ця тенденція є закономірною в усьому світі.

У Китаї в напрямі громадянського виховання практикується «освіта занурення» та «прихована освіта» [18]. Освіта занурення – це метод виховання, який адаптується до когнітивних законів дітей дошкільного віку. Прихована освіта – ефективне, головне поле громадянського виховання дошкільників, яке передбачає застосування методів формування свідомості.

Прихована освіта є не лише ключем до прориву в інноваційних методах громадянського виховання, але й основою дотримання когнітивних законів дітей дошкільного віку. Зменшення дидактичного змісту в іграх, історіях і переживаннях, надання можливості маленьким дітям підсвідомо відчувати і оцінити соціальні правила, яких вони повинні дотримуватися, і надання можливості їм оцінити і відчувати любов і турботу країни і суспільства – це єдиний спосіб закарбування уявлень дошкільнят про громадянське виховання глибоко в їхній свідомості.

Освіта занурення (або просвітницька освіта) ґрунтується на когнітивних особливостях дітей дошкільного віку, знаннях про правову державу, правила поведінки, однак вона не забезпечує належним чином норми громадянського виховання у свідомості, на рівні цінностей. У Китаї приховану освіту реалізують через імпліцитне виховання.

Імпліцитне громадянське виховання – це процес формування цінностей, норм і моделей громадської поведінки у дітей, який відбувається непрямо, без чіткого вербалізованого навчання або нав'язування правил. Іншими словами, це виховання, яке здійснюється через приклад, атмосферу спілкування та непомітний вплив середовища, в якому перебуває дитина.

Під час імпліцитного виховання діти переймають моделі поведінки дорослих і оточуючих без прямого пояснення чи інструкцій. Наприклад, якщо батьки виявляють толерантність у спілкуванні, дитина також засвоює цю рису. Основні ідеї та установки передаються через поведінку, емоційний стан і загальну атмосферу, що панує вдома чи в інших соціальних середовищах. Оточення, в якому перебуває дитина, освітнє середовище дошкільного закладу, має великий вплив: родина, школа, друзі, засоби масової інформації, громадськість. Наприклад, дитина, яка зростає у культурі, що цінує взаємодопомогу, автоматично насичується цими принципами.

Імпліцитне виховання будується на тому, що діти часто повторюють те, що бачать у сво-

їх батьків, вихователів або інших значущих і впливових для них дорослих. Важливим є не лише те, що вони говорять, а й те, як вони поведуться. Імпліцитне виховання у практиці здійснюється через щоденну поведінку, ігрову діяльність, традиції та ритуали, книги, мистецтво, ЗМІ тощо.

Зазначимо, що китайці обережно і відповідально усвідомлюють важливість в імпліцитній освіті емоційності в передачі інформації. Якість взаємодії між педагогом і дитиною має безпосередній вплив на соціальну природу та особистість дітей дошкільного віку. Щира емоційна комунікація між вихователями та вихованцями також несе в собі зміст громадянського виховання і є важливим способом імпліцитного виховання. Здійснюючи виховну діяльність, педагоги повинні встановлювати гармонійні стосунки з дітьми дошкільного віку, викликати в них емоційний резонанс власними зразковими якостями та рисами характеру. Життя та навчання дошкільників не може бути відокремлене від участі всіх вихователів та інших членів суспільства, і важливо, щоб повною мірою відіграло роль у вихованні середовище громадянського виховання, в якому садочок, сім'я і суспільство працюють налагоджено гуртом.

Китайські дослідники наголошують, що основою громадянського виховання дітей дошкільного віку є формування переконань. Ключ до формування мотивації до просоціальної поведінки у дошкільнят лежить у становленні їхніх моральних переконань. Імпліцитне навчання та виховання заради розваги є важливими способами здійснення освітнього прориву від контекстуального до раціонального та заснованого на переконаннях громадянського виховання, кінцевою метою якого є формування у дітей основ моралі, патріотизму та верховенства права.

Переконання – це психологічний настрій і стан душі, який формується в людей на основі певного розуміння того, що вони твердо вірять у певні ідеї чи речі та фізично дотримуються їх. Тверді переконання мають далекосяжний і довготривалий керівний вплив на людей. Громадянське виховання дітей дошкільного віку має не лише формувати в них ставлення, почуття і поведінкові тенденції до моральних норм, а й давати переконання у правомірності моральних норм і сприяти формуванню переконань дітей. Екстерналізовані в діях та інтерналізовані у свідомості, ці два компоненти взаємодоповнюють один одного, сприяючи розвитку громадянських якостей дітей дошкільного віку.

Крім норм поведінки в напрямі громадянського виховання, варто звернути увагу на формування відповідних знань про зміст громадянського виховання у дошкільників. Суть громадянського виховання дітей полягає в тому, щоб навчити їх розрізняти, що є добрим, гарним і прекрасним, а що – хибним, розуміти, що вони можуть і чого не можуть робити, а також узгоджувати цілі громадянського виховання у своєму мисленні та поведінці, тобто розуміти на когнітивному і дотримуватися їх на поведінковому рівнях.

Цей процес, як правило, передбачає перехід від моралі, керованої іншими, до моралі, керованої собою. На етапі моралі, керованої іншими, існує два основних типи способів формування намірів, почуттів і звичок дітей: пряме втручання в реальне життя дітей за допомогою прямих заборон, заохочень і покарань. Перед обличчям нестримних бажань дітей дошкільного віку неминуче, що педагоги, які займаються громадянським вихованням дітей досліджуваної вікової категорії, повинні чітко інформувати їх про межі їхньої поведінки у формі вимог, і під багаторазовим контролем діти зазвичай вчаться здійснювати самоконтроль. Щоб прискорити розвиток саморегуляції у дітей дошкільного віку, в процесі громадянського виховання можна створити систему заохочень і покарань, яка встановлює зв'язок між дітьми і позитивними почуттями, заохочуючи їх до позитивного ставлення і хорошої поведінки. Негативні тенденції у дітей постійно зменшуються шляхом покарання за правопорушення. Інший тип непрямого втручання, який активно використовується китайськими вихователями, – це використання рольових моделей з такими характеристиками, як дотримання моральних норм і виразне почуття громадянської приналежності.

У контексті досліджуваного напрямку виховання слід спрямовувати дітей дошкільного віку на дослідження легітимності змісту громадянської освіти. Після поглиблення знань дітей про зміст громадянської освіти вони, як правило, тимчасово демонструють сприйняття і поведінку, що відповідають досягненню цілей громадянської освіти, за інерцією прагнення до заохочень і уникнення покарань. Проте з віком ефективність заборон, заохочень і покарань, що застосовуються в ранньому дитинстві, поступово знижується. Тому, лише забезпечивши дітей твердими переконаннями, які підтримують їхнє когнітивне розуміння і відповідність на рівні дій, можна гарантувати збереження

високого рівня морально-етичного виховання впродовж тривалого часу.

На цьому етапі розвитку дітей необхідно спрямовувати їх на дослідження правомірності змісту громадянської освіти, щоб вони могли визнати розумність змісту громадянської освіти, сприяти формуванню їхніх переконань, щоб вони могли самостійно і свідомо робити правильний моральний вибір від самодисципліни до саморегуляції під впливом емпатії. У процесі дослідження дітьми раннього віку правомірності змісту громадянського виховання педагоги мають відігравати суб'єктну й активну роль. З одного боку, неминуче використовувати методи переконання для інформування, розвитку або пояснення концепцій і теорій про мораль, суспільство, державу та інші сфери в доступній формі; з другого боку, необхідно також надавати дітям можливість брати участь у дослідженні. Надаючи можливість дошкільникам проявити свою суб'єктивність, ми даємо їм змогу зрозуміти і відчувати стан речей на власному досвіді. Для того, щоб досягти хороших результатів у громадянському вихованні, необхідно повністю поєднувати два способи переконання і особистої участі, давати повну свободу дій провідним і суб'єктивним ролям вихователів і дітей. У цьому процесі важливими засобами є також навчання в ігровій формі.

Адаптуючись до вимог часу, громадянське виховання дітей дошкільного віку повинно дотримуватися реалізації цілей національної специфіки, векторів розвитку Китаю. Воно має здійснюватися відповідно до законів громадянського виховання та законів пізнання дошкільників, бути спрямованим на формування в них твердих переконань патріотизму, моралі та верховенства права за допомогою імпліцитного виховання та навчання через розваги. Для китайців це є важливою причиною підтримки безпеки ідеологічного поля країни.

Вирішальним у гармонійному розвитку тіла та розуму дітей є спільне навчання «дім-садочок-громада». Теорія синергії, запропонована Германом Хакеном, забезпечує теоретичну основу для спільного навчання. Базуючись на синергетичному ефекті, з огляду на освітні труднощі в колаборативній освіті, у Китаї виявлено деякі труднощі в налагодженні партнерства. Усе це відбувалося через недостатню обізнаність вихователів про освіту у співпраці, відсутність керівництва освітньою політикою, відсутність методики навчання у співпраці, недостатність оптимізації та розподілу ресурсів у навчальному процесі та відсутність практичного керівництва

колаборативної освіти. Такі виклики створили необхідність розроблення та впровадження в освітній прості закладів освіти Китаю, зокрема і дитячих садочків, стратегії «п'ять-в-одному», суть якої полягає в поглибленні обізнаності про колаборативну освіту, посиленні керівництва політикою колаборативної освіти, розширенні методів організації співпраці дошкільників, оптимізації розподілу ресурсів в освіті та вдосконаленні практичних рекомендацій щодо навчання у співпраці [17].

Висновки. Отже, громадянське виховання в Китаї здійснюється через «освіту занурення» та «приховану освіту». Освіта занурення перед-

бачає формування когнітивних здібностей дошкільників, знань про громаду, закономірності її життєдіяльності. Освіта занурення здійснюється через імпліцитне громадянське виховання за допомогою методів заохочення, покарання, переконання та прикладу.

У дитячих садочках Китаю активно розвивається співпраця з батьками та громадськістю, а також колаборативна освіта. В освітні простори дитячих садочків Китаю впроваджується стратегія «п'ять-в-одному», яка стосується покращення як освіти вихователів, так і методики організації громадського виховання з дітьми дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Башкір О.І., Золотухіна С.Т., Бі Юнь. Роль емоційного інтелекту в спілкуванні учасників освітнього процесу закладу вищої освіти. *Педагогічні науки*. 2023. № 104. С.22-28 DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-104-4>
2. Башкір О., Федоренко В. Формування напрямів виховної роботи в закладах загальної середньої освіти 20-30 років ХХ сторіччя. *Новий Колегіум*. 2024. №3. С.128-132. DOI: 10.34142/nc.2024.3.128
3. Башкір О.І., Зеленська Л.Д. Дотримання принципу природовідповідності за Г. С. Сковородою під час організації командної взаємодії здобувачів освіти. *Новий колегіум*, 2023. №4. С.41-47. DOI: <https://doi.org/10.30837/nc.2023.4.41>
4. Власенко О. М. Зміст та структура громадянської компетентності випускника закладу середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. Вип. 62. Т. 1. С. 98–98.
5. Жадан І. В. Громадянська компетентність: соціальні очікування і реалії : монографія. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної соціальної та політичної психології. Кропивницький. 2022. 110 с. URL: <https://surl.li/gwlprg>
6. Жадан І.В., Дідук І.А., Позняк С.І. Соціальне наочання: механізми розвитку політичних ставлень молоді : [наук.- метод. посіб.] / [за наук. ред. І. В. Жадан; НАПН України, Ін-т соціальної та політичної психології. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 352 с.
7. Жадан І.В., Краснякова А.О., Позняк С.І., Скар О.М. Механізми громадянської і національної самоідентифікації: трансформації комунікативних практик : монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 192с. URL: <https://surl.li/blocru>
8. Журавко Т.В. Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського у формуванні громадянського виховання дошкільників. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, Україна, 5–6 лютого 2021 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології». 2021. Ч. 2. С.27-29. URL: <https://surl.li/gynxzx>
9. Луштей І. І. Психологічні особливості організації освітнього середовища в умовах пандемії. *Габітус*. 2021. Вип. 21. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.21.12>
10. Малишева Н. Як створити освітнє середовище, яке мотивує, активізує, зберігає та розвиває. *Практика управління дошкільним закладом*. 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/867225>
11. Мкртічян О.А. Дослідження проблеми підготовки майбутніх вихователів у зарубіжній теорії та практиці. *Педагогічні науки*. 2020. №. 92. С. 61-67. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-92-10>
12. Мкртічян О.А. Проектна діяльність на заняттях з музичного мистецтва в закладах дошкільної освіти. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. Вип. 50. С. 81–87. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-50-07>
13. Піддячий В. М. Психологічні умови формування громадянської компетентності майбутніх педагогів. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. Вип.1(15). С.98–107. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(15\).2019.98-107](https://doi.org/10.35387/od.1(15).2019.98-107)
14. Позняк С.І. Комунікативні практики соціальної взаємодії як індикатор громадянської компетентності студентської молоді. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2019. Вип. 43 (46). С. 7–37. URL: [https://doi.org/10.33120/ssj.vi43\(46\).21](https://doi.org/10.33120/ssj.vi43(46).21)
15. Сидоркіна М. Ю. Громадянська компетентність у розрізі концепції соціального інтересу. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 6. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719463/1/36.pdf>

16. Харківська А.А., Харківська О.К. Особливості громадянського виховання дітей дошкільного віку в умовах діджиталізації. *Вісник науки та освіти*. 2022. №5 (5). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5\(5\)-464-474](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5(5)-464-474)
17. 吕利, 王其红, 徐雪. 基于协同学理论的家-园-区协同教育困境及其策略探析 [Дослідження дилеми спільної освіти «дім-парк-район» та її стратегій на основі синергетичної теорії]. *Journal of Shaanxi Preschool Normal University*. 2020. Вип.1. URL: <http://surl.li/gmkuuv>.
18. 闵琪冯孟爽. 【人之初课堂】基于幼儿认知规律的浸入式学前阶段公民道德教育路径 [Шляхи громадянського та морального виховання дітей дошкільного віку на основі когнітивних законів]. 2020. URL: <http://surl.li/fwlqnf>
19. Bashkir O.I., Chykharina K.I. The role of social-emotional learning in preparing the intellectual elite of the nation. *Педагогічні науки: Збірник наукових праць*. 2024. № 108. С.12-19. DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2024-108-2>
20. Bronfenbrenner U. Developmental science in the 21st century: Emerging questions, theoretical models, research designs and empirical findings [Electronic resource]. *Social Development*. 2000. Is. 9(1). P. 115-125. URL: <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00114>
21. Chinese Preschool Education Research Association. *The collection of important government documents of the People's Republic of China on early education*. Beijing: Beijing Normal University Press. 1999.
22. Garcia V.V., Tapia J.M., Lopez I.Q., Gonzalez A.D.T. The preschool level and its approach to science through the training field of exploration and understanding of the natural and social world. *Revista conrado*. 2021. №17. Pp. 434-445. URL: <https://surl.li/emksid>
23. Gyurova V. Fairy tales in the education on children's rights. *Pedagogika-pedagogy*. 2023. Vol. 95. Issue 1. Pp.50-56. DOI: <https://doi.org/10.53656/ped2023-1.04>
24. Markus B. Democratic Citizenship in Flux. *Transcript-Verlag*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.14361/9783839449493-001>.
25. Naumenko N., Kozlov A., Palevych S., Denysenko A., Tverdokhlib T., Bashkir O. Advancing the Career Development for Future Primary School Teachers in Ukraine: New Neuropedagogical Challenges. 2024. Том. 16. № 4. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.4>
26. Osterberg-Kaufmann N., Stark T., Mohamad-Klotzbach C. Challenges in conceptualizing and measuring meanings and understandings of democracy [Electronic resource]. *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*. 2020. № 14. Pp. 299-320. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12286-020-00470-5>
27. Siraj I. Operationalizing Bronfenbrenner's PPCT Model in Researching Human Development: Commentary on Xia, Li, and Tudge. *Human Development*. 2020. Is. 64. P. 21-25. DOI: <https://doi.org/10.1159/000508341>
28. Vong K.I., Vong S.K., Liu Q.M., Cheng D.P.W. An exploratory study on normative cohesiveness of high-quality preschool teacher education in urban north-western China. *International journal of early years education*. 2023. Vol. 31 (4). Pp. 924-940. DOI: <https://doi.org/10.1080/09669760.2021.1977613>
29. Yakimenko S., Filimonova T., Shcherbak I., Syladii I., Sopivnyk I., Ishchenko L. Preparing of Future Specialists for Civic Education of Preschool Children. *Revista romaneasca pentru educatie multidimensionala*. 2021. Vol. 13 (1). Pp. 298-323. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/374>
30. Zhang Qunli. Research on Financial Support for Preschool Education. *International conference on education technology and information system*. 2020. Pp.348-353. URL: <https://surl.li/mvitta>

Стаття надійшла до редакції 04. 11. 2024

Стаття рекомендована до друку 10.12. 2024

Cheng Zhe

Postgraduate Student at the Department of Education and Innovative Pedagogy

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

str. Alchevskykh 29, Kharkiv, Ukraine, 61002

biyun1995@gmail.com <http://orcid.org/0000-0001-9596-1020>

ORGANIZATION OF CIVIC EDUCATION IN PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS IN CHINA

Civic education in the preschool education system helps children to realize their place in the world, develop respect for other people and the basics of responsible behavior, which is the key to successful socialization in the future. In addition, civic education contributes to strengthening the unity and integrity of a country's society, its success and prosperity.

The value of organizing civic education in the world's leading countries lies in the fact that studying and adopting its best practices contributes to mutual enrichment of experience and improvement of international relations between states. Among such countries, China is of interest, where civic education is given a significant place through all levels of education, from kindergartens to adult education in the informal sector.

In China, there are three types of kindergartens: private, public, and publicly funded. The latter depend on the communities and their geographical distance from large cities. In private institutions, preschool education and upbringing is of a fairly high standard; potential teachers have to go through numerous introductory interviews to get a job in such kindergartens. In other types of kindergartens, there is a shortage of teaching staff.

All types of kindergartens provide civic education at the appropriate level. Cooperation with parents and the public, as well as collaborative education, is actively developing. A five-in-one strategy is being implemented in China's kindergarten educational spaces, which aims to raise awareness of collaborative education, strengthen the management of collaborative education policies, expand methods for organizing preschoolers' cooperation, optimize the allocation of resources in education, and improve practical guidelines for collaborative learning.

Civic education is carried out through "immersion education" and "hidden education". Immersion education involves the development of children's cognitive abilities, knowledge about the community and its activities. Immersion education is carried out through implicit civic education.

Keywords: China, civic education, preschool education, implicit education, methods.

REFERENCES

1. Bashkir, O.I., Zolotukhina, S.T., Bi Yun. (2023). The Role of Emotional Intelligence in the Communication of Participants in the Educational Process of a Higher Education Institution. *Pedagogical sciences*. № 104. Pp. 22-28. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-104-4>. [in Ukrainian].
2. Bashkir, O., Fedorenko, V. (2024). Formation of directions of educational work in general secondary education institutions in the 20-30s of the XX century. *Novyi Kolehium*. №3. Pp.128-132. DOI: 10.34142/nc.2024.3.128. [in Ukrainian].
3. Bashkir, O.I., Zelenska, L.D. (2023). Observance of the principle of natural correspondence according to G. S. Skovoroda in the organization of team interaction of students. *Novyi Kolehium*. №4. Pp.41-47. DOI: <https://doi.org/10.30837/nc.2023.4.41>. [in Ukrainian].
4. Vlasenko, O.M. (2019). Content and structure of civic competence of a secondary school graduate. *Pedagogy of Formation of Creative Personality in Higher and Secondary Schools*. Vol. 62 (1). Pp. 98–98. [in Ukrainian].
5. Zhadan, I.V. (2022). Civic competence: social expectations and realities: a monograph. National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Institute of Social and Political Social and Political Psychology. Kropyvnytskyi. 110 p. URL: <https://surl.li/gwlpgr>. [in Ukrainian].
6. Zhadan, I.V., Diduk, I.A., Pozniak, S.I. (2012) Social learning: mechanisms of development of political attitudes of youth : scientific and methodical manual. Kirovograd: Imex Ltd.. 352 p. [in Ukrainian].
7. Zhadan, I.V., Krasniakova, A.O., Pozniak, S.I., Sknar, O.M. (2019). Mechanisms of civic and national self-identification: transformations of communication practices : monograph. Kropyvnytskyi: Imex Ltd.192c. URL: <https://surl.li/blocru>. [in Ukrainian].
8. Zhuravko, T.V. (2021). Pedagogical Ideas of V.O. Sukhomlynskyi in the Formation of Civic Education of Preschoolers. *Modern trends and factors of development of pedagogical and psychological sciences: materials of the international scientific and practical conference* (Kyiv, Ukraine, February 5-6, 2021). Kyiv: NGO "Kyiv Scientific Organization of Pedagogy and Psychology". Vol. 2. Pp. 27-29. URL: <https://surl.li/gynxxz>. [in Ukrainian].
9. Lushte, I.I. (2021). Psychological features of the organization of the educational environment in a pandemic. *Habitus*. Vol. 21. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.21.12>. [in Ukrainian].
10. Malysheva, N. (2021). How to create an educational environment that motivates, activates, retains and develops. *Preschool management practice*. URL: <https://ezavdnz.mcf.ua/867225>. [in Ukrainian].
11. Mkrtichian, O.A. (2020). Research on the problem of training future educators in foreign theory and practice. *Pedagogical sciences*. №. 92. Pp. 61-67. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-92-10>. [in Ukrainian].
12. Mkrtichian, O.A. (2022). Project activities in music classes in preschool education institutions. *Scientific notes of the pedagogical department*. Vol. 50. C. 81–87. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-50-07>. [in Ukrainian].
13. Pidchiachyi, V.M. (2019). Psychological Conditions of Formation of Future Teachers' Civic Competence. *Adult Education: Theory, Experience, Prospects*. Vol. 1(15). Pp.98–107. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(15\).2019.98-107](https://doi.org/10.35387/od.1(15).2019.98-107). [in Ukrainian].

14. Pozniak, S.I. (2019). Communicative Practices of Social Interaction as an Indicator of Student's Civic Competence. *Research in social and political psychology*. Vol. 43 (46). C. 7–37. URL: [https://doi.org/10.33120/ssj.vi43\(46\).21](https://doi.org/10.33120/ssj.vi43(46).21). [in Ukrainian].
15. Sidorkina, M.Yu. (2019). Civic competence in the context of the concept of social interest. *Theory and practice of modern psychology*. № 6. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719463/1/36.pdf>. [in Ukrainian].
16. Kharkivska, A.A., Kharkivska, O.K. (2022). Features of civic education of preschool children in the context of digitalization. *Bulletin of Science and Education*. №5 (5). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5\(5\)-464-474](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5(5)-464-474). [in Ukrainian].
17. 吕利, 王其红, 徐雪. 基于协同学理论的家-园-区协同教育困境及其策略探析 [Study of the dilemma of joint education “home-park-district” and its strategies based on synergistic theory]. *Journal of Shaanxi Preschool Normal University*. 2020. Vol. 1. URL: <http://surl.li/gmkuuv>. [in Chinese].
18. 闵琪冯孟爽. 【人之初课堂】基于幼儿认知规律的浸入式学前阶段公民道德教育路径 [Ways of civic and moral education of preschool children based on cognitive laws]. 2020. URL: <http://surl.li/fwlqnf>. [in Chinese].
19. Bashkir, O.I., Chykharina, K.I. (2024). The role of social-emotional learning in preparing the intellectual elite of the nation. *Pedagogical sciences: Collection of scientific papers*. № 108. Pp.12-19. DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2024-108-2>
20. Bronfenbrenner, U. (2020) Developmental science in the 21st century: Emerging questions, theoretical models, research designs and empirical findings [Electronic resource]. *Social Development*. Is. 9(1). P. 115–125. URL: <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00114>
21. Chinese Preschool Education Research Association (1999). *The collection of important government documents of the People's Republic of China on early education*. Beijing: Beijing Normal University Press.
22. Garcia, V.V., Tapia, J.M., Lopez, I.Q., Gonzalez, A.D. (2021). The preschool level and its approach to science through the training field of exploration and understanding of the natural and social world. *Revista conrado*. №17. Pp. 434-445. URL: <https://surl.li/emksid>
23. Gyurova, V. (2023). Fairy tales in the education on children's rights. *Pedagogika-pedagogy*. Vol. 95. Issue 1. Pp.50-56. DOI: <https://doi.org/10.53656/ped2023-1.04>
24. Markus, B. (2021). Democratic Citizenship in Flux. *Transcript-Verlag*. DOI: <https://doi.org/10.14361/9783839449493-001>.
25. Naumenko, N., Kozlov, A., Palevych, S., Denysenko, A., Tverdokhlib, T., Bashkir, O. (2024). Advancing the Career Development for Future Primary School Teachers in Ukraine: New Neuropedagogical Challenges. Том. 16. № 4. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.4>
26. Osterberg-Kaufmann, N., Stark, T., Mohamad-Klotzbach, C. (2020). Challenges in conceptualizing and measuring meanings and understandings of democracy [Electronic resource]. *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*. № 14. Pp. 299–320. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12286-020-00470-5>
27. Siraj, I. (2020). Operationalizing Bronfenbrenner's PPCT Model in Researching Human Development: Commentary on Xia, Li, and Tudge. *Human Development*. Is. 64. P. 21–25. DOI: <https://doi.org/10.1159/000508341>
28. Vong, K.I., Vong, S.K., Liu, Q.M., Cheng, D.P. (2023). An exploratory study on normative cohesiveness of high-quality preschool teacher education in urban north-western China. *International journal of early years education*. Vol. 31 (4). Pp. 924-940. DOI: <https://doi.org/10.1080/09669760.2021.1977613>
29. Yakimenko, S., Filimonova, T., Shcherbak, I., Syladii, I., Sopivnyk, I., Ishchenko, L. (2021). Preparing of Future Specialists for Civic Education of Preschool Children. *Revista romaneasca pentru educatie multidimensionala*. Vol. 13 (1). Pp. 298-323. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/374>
30. Zhang, Q. (2020). Research on Financial Support for Preschool Education. *International conference on education technology and information system*. Pp.348-353. URL: <https://surl.li/mvitta>

The article was received by the editors 04.11. 2024

The article is recommended for printing 10.12. 2024